

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ pactio licita sit ad componendam litem in causis beneficialibus.
punct. 19.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

latus conferat ius, ut quam primum capax sit, ingrediatur beneficium, quod Petro interim conferatur. Regressus dicitur, si beneficium a me possessum cedam alteri, servato iure regressendi ad aliud, si forte ille pensionem non soluerit, aut religionem ingrediatur, aut Episcopus fiat, aut praeferatur; ingressus vero dicitur, si beneficium mihi collatum ante captam eius possessionem alteri resignem reservato mihi iure ingrediendi possessionem illius, si ille praeferatur, aut fiat Episcopus: ita explicat Lessius *lib. 2. cap. 35. dub. 16. num. 98.* Suar. *lib. 4. cap. 43.* & tenent omnes Doctores. Quattuor assignantur in illa constitutione Pij V. indicia ad probationem huiusmodi criminis. Quinto loco apponuntur poenae transgressio-

ribus. Ut ergo haec omnia clariùs explicentur, sunt aliqua examinanda, in quibus nonnulla difficultas reperitur. Et in primis circa materiam, & personas contentas in his bullis nihil notandum occurrit. Circa indicia vero huius criminis, & poenas impositas illud committentibus in seq. agemus solum circa actiones prohibitas in his bullis.

2. Dubitatur primò an solum resignatio beneficij cum accessu, regressu, vel ingressu, an etiam permutatio prohibeatur; Possent enim permutantes secum pacisci de dissolvenda permutazione, & regressendi ad priora beneficia, vel de resignandis illis in fauorem aliorum, vel de soluendo fructus alij, vel aliis. In qua dubitatione respondeo cum Suarez. *lib. 4. cap. 43. n. 11.* videri probabilius sic permutantes non committere Simoniam confidentialem: quia Pontifex solum de beneficiis acceptis ex resignatione, aut cessione loquitur. Permutatio autem non proprie dicitur cessio, & resignatio; ea de causa esto sic permutantes committerent Simoniam, non tamen committunt Simoniam confidentialem, & his canonibus puniuntur. Secus vero affirmandum est de Episcopo, & quolibet alio collatore beneficij, etiam ex causa permutacionis, si sub iis confidentis conferat. Quia verba Pij V. quoad collatores sunt valde vniuersalia: ai enim si ordinarius, aut collator contulerit antehac, aut conferat in futurum beneficium Ecclesiasticum quouis modo vacans, &c. vacat autem ex causa permutacionis beneficium, ut est recepta omnium sententia relata à Garcia *11 part. de benef. cap. 4. à num. 1.* taliter quod non potest renunciare beneficium ex causa permutacionis redire ad beneficium renunciatum sine noua collatione, etiam si permutatio non sequatur, seu non teneat, aut habeat effectum nisi renunciatio esset in manibus Pontificis, ut multis allegatis probat Garc. *vbi supra.*

3. Secundo dubitatur; an resignatio beneficij facta cum intentione, ut resignatarius iterum beneficium resignet, & conferat tuo nepoti, prohibeatur supradictis constitutionibus? Ratio dubitandi sumitur ex verbis Pij V. ibi: si quis quacunque autoritate Ecclesiam vel monasterium, aut alium beneficium Ecclesiasticum qualecunque ex resignatione, vel cessione cuiuscunque personae simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis, cum regressu, vel accessu etiam *sola dimittentis intentione* receperit, &c. haec confidentia censetur, & subditur infra: In quouis horum casuum confidentiae prauitas sit contracta, licet ipsum confidentiae crimen, & alterius tantum partis conscientia sit admissum. Ex quibus denotatur intentionem dimittentis, etiam si ex alia parte non sit acceptatio, sufficere ad incurtendam hanc Simoniam, & poenas ob illam inflictas.

In hac re est prima sententia probabilis non sufficere resignationem fieri cum intentione manifesta arctandi, & obligandi resignatarium, ut in fauorem resignantis beneficium iterum resignet, aut fructus soluat, sed requiri etiam tacitum, vel expressum pactum huius obligationis. Quia sine huiusmodi pacto non committitur Simonia conuentionalis, & consequenter neque punibilis per supradictas constitutiones: ita expressè Lessius *lib. 2. c. 35. n. 95. & 96.* Suar. *1. 1. de relig. lib. 4. de Simonia c. 43. n. 12.* Azor. *2. 1. lib. 7. c. 27. q. 6.* Nauarr. *c. 23. n. 100. §. 6.* Ad verba tamen Pij V. affirmantij ceteri confidentiam Simoniacam commississe, qui receperit beneficium ea intentione, ut postea dimittenti esset regressus. Respondet Nauarr. *supra* illa verba solum intelligi de praesumptione, hoc est si in exteriori foro probetur dimittentem habuisse intentionem arctandi, & obligandi resignatarium ad sic resignandum beneficium, eo ipso praesumatur resignatarius commississe Simoniam hanc confidentialem; & hanc interpretationem Nauarr. sequitur Vgolin. *tab. 1. de Simon. c. 22. §. 3. n. 1.* & Ioann. Gutier. *lib. 2. canon. quast. q. 23. num. 89.* Zaballus *qu. 280. num. 10.*

4. Verum si rectè perpendantur verba Pontificis conuenire eis non potest supradicta solutio; non enim tunc loquitur Pontifex de probatione Simoniae, sed de illius crimine: ait enim in quouis horum casuum confidentiae prauitas sit contracta, casusque huiusmodi supradictis licetis comprehenduntur, ac si illis speciatim expressi fuissent; licet ipsum confidentiae crimen alterius tantum partis conscientia sit admissum. Atqui vnus ex supradictis casibus est, quando so-

lus dimittens habet intentionem, ut sibi beneficium iterum renuncietur, aut ad illud quoduis modo regressatur. Ergo etiam absque pacto committit Simoniam prauitatem puniendam in hoc decreto. Quapropter existimo probabilius resignantem beneficium ea intentione, ut resignatarius maneat obligatus iterum in sui fauorem beneficium resignare, vel fructus soluere: committere Simoniam, modo tamen intentio illa recipienti beneficium manifestatur; quia absque hac manifestatione solum est mentalis Simonia, quae poenis Ecclesiasticis non subiacet, ut constat ex *cap. fin. de Simonia*: & hanc sententiam tenet alios allegans Garcia *11. p. de benef. c. 3. n. 184.* Flamin. *de confidem. q. 26. n. 39. & 40.* Suar. *1. 5. de censur. disp. 22. sect. 6. num. 15. & 16.*

5. Tertio dubitatur, si resignes beneficium cum conditione, ut tibi pensio soluantur, committas Simoniam confidentialem? Rationem dubitandi inferunt verba Pij V. circa medium constitutionis: nam loquens Pontifex de beneficio, ait sufficere ad hanc Simoniam incurtendam, ut tibi, vel alteri ius recuperandi referes; cum vero loquitur de pensione, aut de fructibus beneficij, ait esse Simoniam confidentialem, si beneficij fructus, aut pars eorum alij, vel aliis concedantur, vel pensiones soluantur ex eisdem. Ex qua verborum mutatione colligi videtur renunciationem factam cum onere soluendi pensionem, vel fructus dimittendi, Simoniam confidentialem non esse, esse tamen si facta sit renunciatio cum onere soluendi illam pensionem alij, vel aliis: & ita tradunt Nauarr. *conf. 33. n. 4. & conf. 76. num. 6. de Simonia.* Vgolin. *tab. 1. c. 22. §. 1. num. 8.* Menoch. *de arbit. cont. 6. addita, casu 566. n. 8.* Lessius *lib. 2. c. 35. n. 97.*

6. Nihilominus tamen probabilius mihi videtur oppositum, scilicet resignationem factam cum onere soluendi pensionem, vel fructus eidem resignandis, non solum esse Simoniam, sed esse Simoniam confidentialem: tenet expressè Suar. *lib. 4. c. 43. n. 7.* Garcia *11. p. de benef. c. 3. n. 194.* Ratio est prima, quia ibi datur pro confidentia Simoniacae resignatio beneficij sub conditione, ut prouisus fructus illius, vel partem ad vultatem, vel libitum conferentis, aut cedentis, aut alterius relinquat, & remittat. Ergo idem dicendum est de resignatione sub reservatione pensionis, quia pensio pro parte fructuum debet computari. Secunda, quia vna ex coniecturis, quae ibi adducitur ad probandum crimen confidentis, est, si resignans post resignationem fructus percipiat, quae praesumptio cessaret, si non esset confidentia resignare cum pacto, ut denatur aliqui fructus resignanti. Tertia: quia in Bulla Pij IV. ad cuius confirmationem Pius V. suam expeditur, ut constat ex prooemio, damnatur, ut Simoniacae confidentialis ea resignatio, quae fit cum onere soluendi pensionem, vel fructus beneficij eidem resignanti, ut omnes fatentur, ob cuius causam dicit Lessius *c. 35. n. 97.* se credere hac in parte illam bullam non esse receptam. Quarta: quia per illa verba, *alij, vel aliis*, ut rectè explicat Suar. & Garcia *supra* non debet resignans excludi, imo potius debet comprehendi: cum enim ibi loquitur Pontifex de accipiente beneficium, ut constat ex illis verbis: Si quis quacunque autoritate, Ecclesiam vel monasterium, &c. receperit, ut fructus, vel eorum pars alij, vel aliis conferantur, vel pensiones soluantur ex eisdem hac confidentia censetur: resignans autem alius est ad recipientem. Ergo si recipiens promittit illi soluere pensionem, vel fructus pro resignatione facta, hoc crimen confidentiae censetur commississe.

PUNCTVM XIX.

Quae pacto licita sit ad componendam litem in causis beneficialibus.

SUMMARIVM.

- 1 Cessio beneficij litigiosi ob pecuniam est Simonia.
- 2 Autoritate Praelati licita est conuentio, & pactio entrosa, & cuius praelati debet esse?
- 3 Ex probabili sententia potest fieri compositio inter partes autoritate ordinarij, cum ordinarij vni applicat beneficium sub onere soluendi alteri pensionem.
- 4 Hanc pensionem plures existimant solum pro vita soluendi durare.
- 5 Probabilius est pro vita pensionarij.
- 6 An impediatur hac pensionis impositio si inter partes praecessit conuentio.
- 7 An colligantes possint eligere arbitros, ut litem decident pensione imposita, vel alio onere temporali.

1. **C**onstat apud omnes cessionem beneficij, litigiosi propria autoritate factam propter pecuniam esse Simoniam: habetur expressè *cap. praeterea 1. & 2. de transact. & cap. cum pridem de Praes. cap. 2. de Arbitris, cap. ult. de*

verum permittat. Et ratio est clara; quia datur aliquid spirituale, scilicet ius aliquod in beneficium pro temporali. Idem dicendum est, si auctoritate propria cedas beneficio incerto, & dubio propter pensionem aliquam, vel aliquid beneficium tibi colligantem donatum; tenet Innoc. Panorm. & alij in cap. constitutus de Religiosis domib. & in cap. super eo de Transact. Praeposit. in cap. quam pio 1. quæst. 2. num. 2. Decius conf. 43. n. 18. Lambertini de iure patronat. lib. 3. qu. 9. art. 6. & alij quos sequitur Suar. lib. 4. de Simonia c. 51. n. 1. Ratio est, quia in beneficiis omnis pactio, & conventio, quia ex iure incerto redditur certum, prohibita est. vt ex supradictis capitib. constat. At per huiusmodi pactiorem ius dubium in beneficio firmatur, & certum redditur. Ergo non licet.

2. Verum auctoritate prælati licita est conventio, & pactio onerosa ad componendam licem, conitit & ex cap. 2. de transactioib. cuius autem prælati auctoritas requiritur, pendet ex modo conventionis. Si enim cedas beneficio, quod pacifice possides in colligantem, vt ipse in te cedat ius omne quod habet ad beneficium ligiolum, necessario requirit Pontificis auctoritatem. Et idem est dicendum, si promittes alteri pro cessione litis vicariam, beneficium cuiatum aut illum in coadiutorem tui canonicatus recipere. Ratio constat ex punctis superioribus, vbi resoluimus cum communi sententia permutationem beneficiorum approbatam ab Episcopo non posse, nisi beneficium pacifice possideantur, secus vero quando in licem sunt vocata, tunc enim requiritur consensus Pontificis.

3. Quare ex probabili sententia solum fieri potest compositio inter partes, quando Episcopus vni ex colligantibus applicat beneficium, sub onere soluendi pensionem alteri colliganti. Postea autem Episcopus huiusmodi compositionem faceret, neque indigere auctoritate Pontificis, conitit ex c. nisi de Præbendis, & docent ibi Hostiensis, Panorm. & alij, & Gigas referens alios de pensionib. q. 6. n. 3. & 4. Suar. lib. 4. cap. 51. n. 17. Garcia p. c. 5. a. n. 195. & multis allegatis Gonzalez, Gioffa § 5. a. num. 27. & licet supra resolutum fuerit esse magis probabile non posse Episcopum pensionem in beneficio imponere: at ex causa litis, & concordie ferè omnes doctores affirmant optime posse, vt rectè Granatus ad Simoniam de reservationib. quæst. 62. num. 6. & 7.

4. Dubium tamen est, an dicta pensio possit imponi ad vitam personæ solventis, & retentis beneficium, vel ad vitam pensionarij;

Garcia de benef. 1. part. cap. 4. num. 334. affirmat etiam ex causa litis, & concordie non posse pensionem ab ordinario imponi ad vitam pensionarij, & consequenter neque ad successores transire; & idem tenet Azor. tit. 2. lib. 8. c. 6. q. 1. Mouentur ex cap. Nisi de Præbendis: vbi Pontifex non vult tolerare, vt pensio imponatur ex causa pacis, & concordie transeat ad successores, & redditur ibi ratio, ne furtè circa proventus aliqua videatur facta scilicet prioratus. Deinde in cap. vendens de transact. dicitur transactionem factam de rebus Ecclesiæ per Prælatum sine Pontificis consensu non obligare successorem.

5. Verum pensionem impositam ab ordinario ex causis litis, & concordie transire ad successores, & durare pro vita pensionarij, & esse onus beneficij nulli probabilius videtur: sic tenet Panormit. Cardin. & alij, quos refert, & sequitur Gigas de pensionibus q. 6. & 85. n. 1. & 11. Cacialup. quæst. 5. Cambara lib. 6. de officio, & potestate legati. n. 77. Suar. l. 4. c. 51. Mendos. in reg. 33. quæst. 14. num. 11. Redon. de Simon. 2. part. 4. num. 14. & c. 21. n. 36. Quintana Dachas lib. 2. Ecclesiast. a. n. 44. Cuchus in instit. parnis l. 2. t. 8. Sante omnia Camillas Cautius tract. de pens. Episc. n. 10.

Fundamentum huius conclusionis est Textus in cap. de cetero de transactioib. per argum. a contrario: dicitur enim ibi pensionem impositam per transactionem iudicam sine Episcopi auctoritate non excedere vitam solventis. Ergo a contrario si auctoritate Episcopi esset imposita, excederet vitam solventis. Idemque videtur supponi in cap. audiuimus de collationib. Vnde pensio imposita in beneficiis, vt nulla decernitur, & possidentes possunt beneficiis pro fraude commissa in admittenda pensione.

Ad cap. Nisi de Præbendis respondemus, pensionem illam impositam fuisse auctoritate, & potestate arbitraria aliorum iudicum ab Episcopo, quibus nullo modo data erat facultas imponendi pensionem, quæ ad successores beneficij transiret. Caput item veniens de transact. non agit de pensione imposita in beneficio propter illius cessionem, sed de transactione super obligationem decimandi, & remissione, seu diminutione perpetuo duratura, quæ sine Pontificis auctoritate effici non potest, vt bene explicat Suarez cap. 5. numero 18. sine.

6. Aduertendum tamen est non posse inferiores Papa pensionem hanc imponere beneficiario, si aliqua conventio inter partes præcessit: habetur in cap. cum pridem de Pactis & cap. Nisi de Præbendis, & cap. præterea 1. & 2. de transact. & docet Garcia innumeris relictis de benef. 1. part. cap. 5. a. Ferri. à Castro. Sum. Mor. Pars III.

num. 341. & Zerola in prævi Episc. 1. part. ver. Simonia §. secundum dubium. Ratio est, quia præsumitur spirituale pro temporali confecti, quando à partibus conventio ortum habuit. Verum Suar. lib. 4. de simonia cap. 51. a. num. 20. affirmant hanc doctrinam non habere locum in conventionibus facta inter partes de pensione spirituali soluenda: possunt enim tunc partes colligantes inter se conuenire in ordine ad consensum Episcopi vt vnus beneficium retineat, alius vero soluat pensionem ex illo: secus vero quando soluenda esset pensio temporalis. Tunc enim si à partibus conventio incepta reprobat, vt constat ex cap. cum pridem: honestatur autem quando ex officio, & prudentia iudicis facta est, vt decidit in cap. Nisi de Præbendis. Quod si aliquando videmus colligantes inter se conuenire, vt vnus retineat beneficium, alius vero expensas in lic factas soluat, hoc inquam auctoritate, & prudentia iudicis faciendum est nulla inter partes conventionem, & obligationem prius factam, aliàs nulla erit talis consensus, & renunciatio, &c.

7. Sed inquires, an possint colligantes arbitros eligere, vt licem decendant inposita pensione, vel aliquo onere temporali beneficiario? Respondeo pensionem non posse ab arbitris absque ordinarij consensu imponi, onus vero temporale optime posse: tenet Suar. lib. 4. cap. 51. circa finem, & probat ex c. 2. de Arbitris: ibi si arbitrium ipsum videris æquitate subnixum, ad obsecrationem illius vtamque partem compellas. Supponitur ergo in illo textu potuisse esse æquum, & iustum arbitrium, & tamen arbitri non erant iudices delegati, neque ordinarij ad causam, sed quidam clerici in arbitratore electi.

PUNCTVM XX.

Qua ratione redemptio vexationis licita sit in beneficiis:

SVM MARI VM.

1. Si in beneficio ius acquisitum habeas redimere vexationem potes, quia est illicita.
2. Socus, si cum alijs præstendas beneficium, & afferas pecuniam, vt desistat, vel ne tibi exceptionem opponat, cum tamen hac omnia optime facere possit.
3. Si acquisito beneficio per certam, & indubitatam institutionem impediaris à possessione capiendâ, redimere vexationem potes.
4. Si beneficium nondum acquisisti, potes si iniuste impediaris ab illius consecuti. ne, redimere vexationem, à quocumque inferatur.
5. An possis pecunia vexationem precibus, vel muneribus electori factam redimere. Negant plures.
9. Contrarium videtur dicendum.
7. Satisfit fundamentis contrariis.
8. Potes pecunia mouere electores, vt dignissimum eligant casu quo sint inclinati indignum, vel vnus dignum eligere.
9. Idem est, esto vnus tantum reperitur idoneus.
10. Quid in alijs materijs sentiendum est.

1. Puncto septimo huius discept. diximus de vexatione redimenda in Sacramentis, & remissimus in hunc locum redemptionem vexationis in beneficio.

Communis est sententia doctotum cum D. Thom. 2. 2. quæst. 100. art. 2. ad 5. & ibi Caietan. & Soto. Nauarr. cap. 23. num. 102. vers. 8. Glossa Panormit. Innocent. & alij in cap. quæstium 1. q. 3. & Suarez alijs relictis lib. 4. de Simon. c. 50. habentem scilicet ius acquisitum in beneficio posse redimere vexationem sibi factam in iure illo requisito tollendo. Et habetur expressè in cap. dilectus 1. de simonia vbi præpositus quidam dedit alteri pecuniam sibi promissione non inferendi sibi iniusta grauamina, & Simoniacus non censetur. Idem constat ex suprad. cap. quæstium. Ratio est, quia qui sic dat pecuniam, dat illam pro aliqua re spirituali, sed pro cessatione ab iniuria: non enim per illam redemptionem aliquid spirituale acquiritur: Est enim (vt supponimus) firmiter acquisitum.

Neque aduersus hanc conclusionem obstat cap. Mathias de Simonia, vbi Simoniacus, censetur electus à maiore parte eligentium, eo quod dederit pecuniam cuidam, qui nomine aliorum sibi contradicebat. Nam contradictio non erat circa electionem, sed circa confirmationem, vt explicat Suarez a. 50. num. 9. & ideo non fuit redemptio vexationis in iure acquisito, sed in sine acquirendo, quod an liceat statim videbitur. Secundo respondeo cum Glossa non adfuisse ibi redemptionem vexationis iniuste; poterant enim illi pauci ius electionis infirmare, vel quia forte erant contempti iuxta cap. siens, & cap. venerabilem. De electione, vel quia allegare poterant fuisse bigamum, & non fuisse dispensatum. Quotiescunque autem potest aliquis iuste mouere licem circa electionem, præsentationem, nominationem, aut institutionem, aut aliud quoduis